

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 04.07.2022 Accepted/Kabul:28.12.2022 Published/Yayınlama: 28.01.2023

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Pandemi Kavramına Yönelik Metaforik Algıları

Kübra Melis AVCU¹, Özlem ÇAKAR ÇELİK²

Öz

İnsanoğlu tarih boyunca birçok kez salgın hastalıklarla karşılaşmış, ağır kayıplar vermiştir. Akademik literatürde beşerî afetler içerisinde değerlendirilen salgın hastalıkların en belirgin özelliği hastalığın türü, ortaya çıkış-yayılış şekli ve zamanın değişkenlik göstermesine rağmen yeniden görülme özelliğinin daima var olmasıdır. Nitekim salgın hastalıklar 21. yüzyılda dünyanın gündemine tekrar oturmuş, ekonomik, sosyal, kültürel vb. birçok açıdan insanlığı derinden etkilemiştir. Dünya Sağlık Örgütü 11 Mart 2020 tarihinde salgını pandemi olarak duyurmuştur. Bu nedenle pandemi kavramı günlük hayatın içerisine doğrudan yerleşmiş, eğitim düzeyi, yaş aralığı, cinsiyet, meslek türü fark etmeksizin insanlar tarafından bilinir hale gelmiştir. Ancak salgının psiko-sosyal, sosyoekonomik, sosyokültürel etkileriyle nedeniyle pandemi kavramı birçok insan için farklı anlam taşımaktadır. Bu çalışmada geleceğin öğretmenleri olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının pandemi kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel türde olgubilim deseniyle yürütülen bu çalışmada katılımcıları 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz dönemi Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalının lisans programının bütün sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplamda 200 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma sonucunda pandemi kavramına ilişkin olarak katılımcılar tarafından 129 metafor geliştirilmiştir. Tespit edilen bu metaforlar “kısıtlama”, “psikolojik ve ruhsal etki”, “belirsizlik”, “yayıma”, “hakimiyet ve etkisi altına alma”, “ekonomik etki”, “sosyal yaşam ve insan ilişkileri”, “bilinçli olma”, ve “dinlenme” olmak üzere 9 kavramsal kategoride değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Covid-19, Metafor, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayları

¹ Doktora Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Elâzığ-Türkiye, melisayas5858@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7942-8648

²Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Elâzığ-Türkiye, ocakar@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2896-3066

The Metaphorical Perceptions of Social Studies Preservice Teachers Towards The Concept of Pandemic

Abstract

Humankind has faced pandemics many times throughout history and suffered heavy losses. The most distinctive feature of pandemics evaluated as human disasters in the academic literature is that the type of the disease, the way of its occurrence and spread, and the feature of reappearance always exists, although time varies. As a matter of fact, pandemics have come back to the fore of the world in the 21st century, and they have deeply affected humanity in many aspects such as economic, social and cultural. On March 11, 2020, the World Health Organization declared the outbreak a pandemic. Therefore, the concept of pandemic has settled directly into daily life and has become known to people regardless of education level, age range, gender, type of profession. However, due to the psycho-social, socio-economic and socio-cultural effects of the pandemic, the concept of pandemic has a different meaning for many people. In this study, it is aimed to determine the metaphorical perceptions of social studies teacher candidates regarding the concept of pandemic as future teachers. In this study, which has been carried out with the phenomenology method, the participants consisted of 200 students in total studying at all grade levels of the undergraduate program of the Fırat University Faculty of Education, Social Studies Education Department, in the fall semester of the 2021-2022 academic year. As a result of the study, 129 metaphors have been developed by the participants regarding the concept of pandemic. These identified metaphors have been evaluated in 9 conceptual categories as “restriction”, “psychological and spiritual impact”, “uncertainty”, “spreading”, “domination and influence”, “economic impact”, “social life and human relations”, “being conscious”, and “resting”.

Keywords: Pandemic, Covid-19, Metaphor, Social Studies, Preservice Teachers

1. GİRİŞ

Bulaşıcı bir hastalığa maruz kalan insanlar bir ülkede veya bölgede her yıl belli sayıda görülüyorsa bu duruma “endemi”, bu vakaların oranları yıllar boyunca aynı seyirdeyken birdenbire dikkat çekecek kadar artarsa buna “epidemi” (salgın) denir. “Pandemi” ise salgın durumunun ülke sınırlarını aşır diğer ülkelere ve kıtalara yayılmasıyla ortaya çıkmaktadır (Öztek, 2020).

Pandemi kavramı etimolojik açıdan Yunancaya dayanır hepsi, tümü gibi anlamları ifade eden ‘pan’ ve insanlar anlamını karşılayan ‘demos’ kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur. Yani pandemi kavramı anlamsal içerik olarak bir hastalığın tüm insanlığı etkilemesi durumunu taşımaktadır (Açıkgöz ve Günay 2020). Bir başka ifade ile her salgın hastalık pandemi kavramının içerisine dahil edilemez. Nitekim Dünya Sağlık Örgütü’ne (DSÖ) göre bir hastalığın pandemi olarak değerlendirilmesi için; daha önce karşılaşılmayan, bulaşıcı, tüm insanlığı tehdit eden, hızlı yayılan, aşının geliştirilmediği, bağışıklığın yeterince gelişmediği durumları içermesi gereklidir (Demirbağ, 2018; Tapısız ve Atınbaş 2020).

Tarihsel süreç içerisinde çok sayıda pandemi görülmüş ve bu pandemilerin etkisiyle milyonlarca insan yaşamını yitirmiştir. Bunlar arasında çiçek, veba, grip, kolera, tifüs, AİDS ebola, AİDS, SARS,

MERS pandemileri en çok tahribat yaratmış olanlardır. 21. yüzyılda ise Covid-19 pandemisi insan hayatını derinden etkilemiştir (Öztek, 2020). Bu hastalıkların ortaya çıkma nedenleri, isimleri farklı olsa da sonuçları insanlık tarihi açısından benzer özellikler taşımaktadır. Bu sonuçlar genellikle ölüme sebebiyet vermiş ve bireylerin yaşamını sosyal, ekonomik, psikolojik vb. birçok açıdan etkilemiştir (Özkan vd., 2020).

2019 yılında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve pandemiye dönüşen Covid-19 (Corona virüsü hastalığı) modern zamanın en büyük sağlık yıkımı olarak tasvir edilmektedir. Virüsün yayılmasını önlemek için ev kısıtlaması ya da uzatılan karantina gibi alınan tedbirler toplumsal olarak üstesinden gelinmesi zor ekonomik sıkıntıları tetiklemiş ve bireylerin psikolojik ve duygu bozukluklarına ayrıca davranış değişiklikleri yaşamasına neden olmuştur (Bonenberger, 2019). Bunun yanı sıra Covid-19 pandemisinin etkileri sağlık alanıyla sınırlı değildir. Birçok alan pandemiden olumsuz etkilenmiştir (İnce, 2020). Kuşkusuz bu alanlar içerisinde eğitim sektörünün yeri ayrıdır. Bu süreçte virüsün yayılımını engellemek için okulların kapatılması, eğitimin online platformlar üzerinden devam ettirilmesi alınan tedbirlerdendir. Giannini ve Lewis (2020) bu tedbirlerin zorunlu olduğunu ifade etmiştir. Süreç içerisinde alınan bu zorunlu tedbirlerin sonuçları ise henüz ortaya çıkmış değildir. Ancak öğrenci, veli ve eğitimciler açısından pandemi endişe içeren bir süreç olarak belirlemiştir (Mulenga ve Marban 2020).

Salgından etkilenen ülkelerden biri olan Türkiye yaklaşık 18 milyon öğrenci ve 1 milyon öğretmeniyle bu endişeli süreci yaşamış, geçici ancak zorunlu bir tedbirin uygulanmasıyla uzaktan eğitimi tecrübe etmiştir (Karakuş, 2020).

Pandemi ve covid-19 ile ilgili literatür incelendiğinde covid-19 pandemisinin Türkiye'deki açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına etkileri (Can, 2020); Pandemi sürecinde salgınların eğitim sistemi üzerine kısa ve uzun vadede etkileri (Balcı,2020); Türkiye'nin koronavirüsle mücadele performansı üzerine bir değerlendirme (Sertdemir,2020); Pandemi (Covid-19) ve Psikolojik Etkileri (Bekaroğlu ve Yılmaz, 2020); Pandeminin ekonomik etkilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında değerlendirilmesi (Dinçer ve Yirmibeşoğlu, 2020); Covid-19 pandemi dönemi ve eğitim (Daniel, 2020); İlkokul öğretmenlerinin pandemi sürecinde online öğrenmeye ilişkin bakış açılarının incelenmesi (Fauzi ve Khusuma, 2020) çalışmalar mevcuttur.

Bu çalışmada Dünyada ve Türkiye'de her açıdan zorlu geçen pandemi süreci ve pandemi kavramı ele alınmıştır. Bu kapsamda katılımcıların pandemi kavramıyla ilgili metaforik algıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın pandemi konusunda yapılacak araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma modelinden olgubilim (fenomoloji) deseni kullanılmıştır. Yaygın uygulamaları ortaya çıkarmaya, anlam ve olguları açıklamaya yardımcı olan bu desende (Annells, 2006) aslolan öznel tecrübeleri incelemektir. Zaten olgubilim tanımlayıcı bir araştırma deseni olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle olgu ve öznel deneyimlere yönelik sonuçlara ulaşmak önem arz etmektedir (Creswell, 2007; Akturan ve Esen, 2008; Patton, 1990). Bu kapsamda katılımcıların pandemi kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla belirlemek amacıyla olgubilim deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz dönemi Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalının lisans programının bütün sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplamda 200 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırmaların yapısına uygun olarak amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2016). Bu yaklaşımın tercih edilme nedeni nitel araştırmaların özüne uygun olarak istatistiksel genelleme değil analitik genelleme hedeflenmesi, aydınlatılması istenen olgunun derinleme ele alınması, keyfi öznelikten kaçınılması ve araştırmacı-katılımcı-olgu etkileşiminden kaynaklı aksiyolojik özneliğin sağlanabilmesidir.

Tablo 1. *Çalışma Grubunun Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı*

Cinsiyet	Sınıf				Genel toplam
	I	II	III	IV	
Kadın	28	30	32	30	120
Erkek	17	20	19	24	80
Toplam	45	50	51	54	200

Veri Toplama Araçları

Katılımcıların pandemi kavramına yönelik algılarını metaforlar yoluyla belirlemek amacıyla, “pandemi, gibidir; çünkü” ifadesinden oluşan bir formdan yararlanılmıştır. Metafor kaynağı ile konusu arasında bağ kurulması için “gibi” oluşturulan metaforun gerekçelendirilmesi, mantıksal bir dayanağa oturtulması için de “çünkü” ifadesi kullanılmıştır (Saban, 2009). Bu kalıp soru cümlesinin veri toplama aracı olarak kullanıldığı metaforik çalışmalarda benzer amaçla kullanılmıştır. Bunun nedeni herhangi bir olgunun metafor olarak belirlenmesi için konusunun, kaynağının ve gerekçesinin belirtilmesi gerekliliğidir (Forceville, 2002). Çalışmanın temel veri kaynağını katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar oluşturmuştur. Veri toplama aşamasında araştırmacı tarafından öncelikle formun uygulanacağı sınıfın ders hocası ile görüşülmüş ve metaforik algı formunu uygulamak için izin istenmiştir. Daha sonra, metaforun tanımı yapılmış, formlar dağıtılmış ve formların hangi amaçla nerelerde kullanılacağını araştırmacı tarafından anlatılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın veri kaynağı “içerik analiz” tekniği ile değerlendirilmiştir. İçerik analizinin temel amacı veri kaynağından elde edilen verileri tanımlayabilecek kavram ve ilişkileri bulmaktır. Bu bağlamda yapılan temel işlem belirli kavram ve temalar etrafında birbirine benzeyen verileri toplamak, okuyucunun anlayabileceği şekilde organize etmek ve değerlendirmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizi araştırma verilerinin kod, tema, kategori şeklinde sınıflandırılmasına imkân tanır (Labuschagne, 2003).

Sınıflama aşamasında öncelikle metaforik algı formları 1., 2., 3., ve 4. sınıf şeklinde gruplandırılmıştır. Bu işlemi her sınıf düzeyinin kendi içerisinde cinsiyet gruplarına (kadın ve erkek) ayrılması takip etmiştir. Daha sonra kodlama ve ayıklama aşamasına geçilmiş, katılımcıların ürettiği metaforlar kodlanmıştır. Metaforun ve gerekçesinin belirtilmediği 8 form amaca uygun bulunmayarak çalışma kapsamından çıkartılmıştır. Analiz sürecinin bir diğer basamağını örnek metafor imgesi derleme aşaması oluşturmuştur. Ayıklama işleminden sonra 129 geçerli metafor tespit edilmiştir. Veriler tekrar kontrol edildikten sonra örnek metafor listesi oluşturulmuştur. Bu listenin hazırlanma amacı kategorizasyon sürecinde bir başvuru kaynağı oluşturmak ve araştırmanın veri analiz sürecini geçerli kılmaktır (Saban, 2009). Oluşturulan örnek metafor listesi katılımcı sözcüklerinin korunarak aktarılması esasına dayalıdır. Metaforu kimin geliştirdiğine yönelik katılımcı görüşleri, tırnak içerisinde italik olarak metafor ifadesinin başında K.1(K/E), (Katılımcı, 1. kişi, Kadın/Erkek) şeklinde kısaltılarak verilmiştir. Veri analizinin bir diğer aşamasında metaforlar temalarla ilişkilendirilmiş ve 9 kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Verilerin detaylı raporlanması ve sonuçlara nasıl ulaşıldığının açıklanması nitel araştırmalar açısından geçerliği sağlayan önemli ölçütlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada da geçerliği sağlamak için veriler ayrıntılı rapor edilmiş, kategorilere ne şekilde ulaşıldığı detaylı açıklanmıştır. Aynı zamanda araştırmanın güvenilirliği için bir uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla metafor, kategori isimleri ve özelliklerini ihtiva eden liste verilerek uzmandan metafor-kategori eşleştirmesi istenmiştir. Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapan bir öğretim üyesine kategori isimlerini, metafor ve özelliklerini içeren iki liste verilerek metaforları kategorilerle eşleştirmeleri istenmiştir. Daha sonra uzmanın yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacıların yaptığı eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Bu kapsamda uzman ve araştırmacı (kodlayıcılar) arasındaki görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek

2. Kısıtlama Kategorisi

Kısıtlama kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kısıtlama Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Hapishane	5	Özgürlüğü kısıtlama	
2	Kafes	3	Hareket alanını kısıtlama	
3	Kapan	2	Özgürlüğü kısıtlama	
4	Maske	2	Hayatı dışa kapatması	
5	Cezaevi	2	Özgürlüğü kısıtlama	
6	Hapis	1	Yaşam alanını kısıtlama	
7	Kapalı Kutu	1	Dışarı ile bağlantı kuramama	
8	Kilit	1	Her yerin kapatılması	
9	Felçlik	1	Hareketi kısıtlama	
10	Sınır	1	Hareket alanını kısıtlama	Kısıtlama
11	Olay Yeri	1	Etrafının kapatılması	
12	Zindan	1	Özgürlüğü kısıtlama	
13	Yağmurlu Hava	1	Hareket alanını kısıtlama	
14	Tutsaklık	1	Özgürlüğü kısıtlama	
15	Bariyer	1	Hareket alanını kısıtlama	
16	Cam Fanus	1	Yaşam alanını kısıtlama	
17	Kodes	1	Hareket alanını kısıtlama	
18	Kümes	1	Yaşam alanını kısıtlama	
19	Parmaklık	1	Her yerin kapatılması	
20	Çıkmaz sokak	1	Hareketi kısıtlama	
21	Tel örgü	1	Etrafının kapatılması	

Kısıtlama kategorisinde yer alan metaforlar; “hapishane” “kafes” “kapan” “maske” “cezaevi” “hapis” “kapalı kutu” “kilit” “felçlik” “sınır” “olay yeri” “zindan” “yağmurlu hava” “tutsaklık” “bariyer” “cam fanus” “kodes” “kümes” “parmaklık” “çıkılmaz sokak” “tel örgü” olarak toplamda 21 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramına yönelik “tutsaklık” metaforunu geliştiren katılımcı K.22(K) pandemi özgürlüğümüzü kısıtladı uzun bir süre evden dışarı çıkamadık okullarımıza gidemedik ve maske ile yaşamaya mecbur kaldık” cümlesiyle düşüncesini açıklamıştır. Pandemi kavramını “kapalı kutu” ya benzeten katılımcı K.94(E) “...yapacaklarımız sınırlandı kapalı kalarak dışarı ile bağlantımız kesildi toplum içine çıkamaz hale geldik çevreden izole şekilde yaşamaya başladık “şeklinde düşüncesini açıklamıştır. “Olay yeri” metaforunu kullanan katılımcı K.102(E) “herhangi bir trafik kazasında veya bir olayda etraf kapatılır ve giriş çıkışlar engellenir içerideki herhangi bir kişinin veya nesnenin dışarı çıkması olayı zorlaştırır bu yüzden pandemi olay yeri gibidir etrafımız çevrildi ve dışarı çıkamıyoruz” biçiminde düşüncesini ifade etmiştir. Pandemi kavramına ilişkin “kafes” benzetmesi yapan katılımcı K.188(K) “... hayatını dört duvar arasında geçiriyorsun sosyal hayatla bağın kalmıyor dışarıya çıkmak

yasak nefes almak yasak gök yüzünü sadece cam arkasından seyredebiliyorsun” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Kısıtlama kategorisi altında birçok metafor kullanılmıştır. Bu kategoride katılımcılar pandemi kavramını genellikle hareket ve özgürlük alanını sınırlandırılmasına (hapishane, kafes, kapan, maske cezaevi, zindan, kodes) benzeterek yorumlamışlardır. Çünkü pandemi sürecinde hastalığın yayılması engellemek ve etkilerini azaltmak için ülkeler karantina ve izolasyon tedbirleri alınmaya başlamıştır (Emiral, vd., 2020). Bu durum ülkemiz içinde geçerli olmuş sokağa çıkma yasağı, seyahat yasağı ve okulların kapatılması gibi birtakım önlemler olarak karantina süreci başlamıştır. Karantina süreci kişilerin toplumdan ayrılması, hareket alanının kısıtlanması, özgürlüğün kısıtlanması, sevdiklerinden uzaklaşması ve hedefleri erteleme gibi birtakım sonuçlar doğurmuştur. Ayrıca elde edilen veriler doğrultusunda sokağa çıkma yasağı ve izolasyon tedbirleri kapsamında birtakım önlemlerin getirilmiş olması bireylerin sınırlandırılmış ve özgürlüklerinin kısıtlanmış hissetmelerine neden olmuştur.

3. Psikolojik ve Ruhsal Etki Kategorisi

Psikolojik ve ruhsal etki kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Psikolojik ve Ruhsal Etki Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Depresyon	5	Sürekli üzüntülü olma	
2	Stres	4	Ruhsal gerilim yaratması	
3	Kaygı	2	Sürekli üzüntülü olma	
4	Endişe	2	Ruhsal gerilim yaratması	
5	Korku	2	Ruhsal gerilim yaratması	
6	Travma	1	Ruhumuzda iz bırakması	
7	Kötülük	1	İnsan psikolojisini etkilemesi	
8	Cehennem	1	Ruhsal gerilim yaratması	
9	Karabasan	1	Kaçıp kurtulmak istenen	
10	Ceza	1	Psikolojiyi olumsuz etkilemesi	Psikolojik ve Ruhsal Etki
11	Mikser	1	Hayatı karışık hale getirmesi	
12	Panik	1	Sürekli korku yaratması	
13	Karamsarlık	1	Geleceği olumsuz etkilemesi	
14	Kâbus	1	Hayattan zevk almama	
15	Canavar	1	Kaçıp kurtulmak istenen	
16	Cinayet	1	Hayatınızı elinden alan	
17	Bela	1	İçinden çıkılması güç	
18	Korku Filmi	1	Kötü senaryo yaşanması	
19	Tedirginlik	1	Psikolojik düzeni bozması	

Psikolojik ve ruhsal etki kategorisinde yer alan “depresyon” “stres” “kaygı” “endişe” “korku” “travma” “kötülük” “cehennem” “karabasan” “ceza” “mikser” “panik” “karamsarlık” “kâbus” “canavar” “cinayet” “bela” “korku filmi” “tedirginlik” olarak toplamda 19 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriye oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramını “kâbus” a benzeten katılımcı K.25(K) “... çünkü hayatımızı mahvetti yaşam durmuş gibiydi durağan yerinde sayan bir yaşamın içinde birbirimizden kopuk bir şekilde yaşıyoruz hayattan zevk alamıyoruz keşke uyansak ve tüm bunlar birer kâbus olarak kalsa.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. “Canavar” metaforunu geliştiren katılımcı K.40(K) “korkup kaçtıkça peşimizden geliyor bizi yakalamaya çalışıyor ruhumuzu ele geçirmeye çalışıyor ve insanların içine korku salıyor.” şeklinde benzetme gerekçesini açıklamıştır. “Travma” metaforunu kullanan katılımcı K.73(E) “psikolojimizi olumsuz etkiledi geleceğe karşı büyük endişeye sebep oldu ne kadar hayatımızın bir parçası haline gelirse gelsin ve üstünden ne kadar zaman geçerse geçsin kötü bir olay olarak hafızamızda kalacak.” ifadesini kullanarak travma metaforunu açıklamıştır. Pandemiye “karabasan” metaforuyla özdeşleştiren katılımcı K.99(E) “gecemize gündüzümüze çöktü son iki senedir hayattan zevk alamadık geleceğe dair umutlarımızı hayallerimizi planlarımızı yok etti.” şeklinde kavramın psikolojik ve ruhsal etkisine dikkat çekmiştir. Pandemi dönemi, insanların bireysel ve toplumsal olarak yoğun stres altında olduğu, birçok olumsuz duygunun yoğun olarak hissedildiği bir zaman dilimi olarak tasvir edilmektedir (Biçer, vd., 2020). Özellikle katılımcıların depresyon, stres, kaygı, endişe ve korku metaforunu çok sık kullanması pandeminin ölümcül bir hastalık riskini taşıması ve hayatın akışını kısıtlaması nedeniyle bu tür duygu durumlarını ve ruhsal sorunları tetiklediğini söylemek yanlış olmayacaktır.

4. Belirsizlik Kategorisi

Belirsizlik kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Belirsizlik Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Bataklık	4	Bilinmez yere sürüklemesi	Belirsizlik
2	Deprem	3	Zamanının belirsiz olması	
3	Soru İşareti	2	Belirsiz olması	
4	Felsefe	1	Sonu ve çözümünün belirsiz olması	
5	Sonsuzluk	1	Bilinmezlikle dolu olması	
6	Şans Oyunu	1	Kime bulaşacağını bilinmemesi	
7	Okyanus	1	Derin ve belirsiz olması	
8	Işın Doğrusu	1	Sonunun belirsiz olması	
9	Kaos	1	Bilinmez karışıklığa neden olması	
10	Şarapnel Parçası	1	Nerden geleceği belli olmayan	
11	Dipsiz Kuyu	1	Sonunun belli olmaması	
12	Baş Ağrısı	1	Zamanının belirsiz olması	
13	Uzay Boşluğu	1	Sonunun belirsiz olması	
14	Hayat	1	Sonunun belirsiz olması	
15	Sayısal Loto	1	Kime bulaşacağını bilinmemesi	
16	Ölüm	1	Zamanının bilinmez olması	
17	Bulanıklık	1	Net olmaması	
18	Kelebek etkisi	1	Öngörülememesi	

Belirsizlik kategorisinde yer alan metaforlar; “bataklık” “deprem” “soru işareti” “felsefe” “sonsuzluk” “şans oyunu” “okyanus” “ışın doğrusu” “kaos” “şarapnel parçası” “dipsiz kuyu” “baş ağrısı” “uzay boşluğu” “hayat” “sayısal loto” “ölüm” “bulanıklık” “kelebek etkisi” olarak toplamda 18 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramına ilişkin “bataklık” metaforunu geliştiren katılımcı K.16(K) “battıkça çıkamıyoruz bizi bilinmez bir yete sürüklüyor nasıl yok edeceğimizi bilmiyoruz.” cümlesiyle görüşünü açıklamıştır. Pandemiye “ışın doğrusu” na benzeten katılımcı K.43(E) “... çünkü başlangıcı belli ancak sonunun ne olacağı ve bizi nereye götüreceği belli değildir” cümlesiyle pandeminin belirsizlik yönüne dikkat çekmiştir. “Şarapnel parçası” metaforunu kullanan katılımcı K.74(K) “... nerden geleceği ve kime isabet edeceği belli değildir” şeklinde açıklama yapmıştır. Pandemi kavramına ilişkin olarak “felsefe” benzetmesini yapan katılımcı K.186(E) “bir türlü sonu ve çözümü bilinmeyen herkesin bakış açısına göre farklı şeyler ifade eden net ve tek bir doğrusu olmayan” şeklinde açıklama yapmıştır. Bu kategoride katılımcılar pandemi kavramını genellikle sürecin belirsizliğine ve sınırların olmadığına (bataklık, soru işareti, ışın doğrusu, sonsuzluk) benzeterek yorumlamışlardır. Katılımcılar geliştirdikleri bu metaforlar ile pandemi kavramının belirsiz olma yönüne dikkat çekmişlerdir.

5. Yayılma Kategorisi

Yayılma kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. *Yayılma Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı*

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Gezgin	4	Tüm ülkeye yayılması	
2	Ağaç kökü	4	Her yere yayılması	
3	Mikrop	3	Hızlı yayılması	
4	Seyyah	2	Dünya turu yapması	
5	Kuş	1	Her yerde görülmesi	
6	Bilgisayar Virüsü	1	Hızlı yayılması	
7	Tümör	1	Hızlı yayılması	
8	Domino Taşı	1	Kişiden kişiye yayılması	
9	Sarmaşık	1	Geniş alana yayılması	Yayılma
10	Sis	1	Her yere yayılması	
11	Sosyal Medya	1	Her yere ulaşma	
12	Sevgi	1	Hızlı yayılması	
13	Sinir Hücreci	1	Her yere ulaşması	
14	Yangın	1	Her yere yayılması	
15	Televizyon	1	Her yere ulaşma	
16	Kömür Dumanı	1	Her yere yayılması	
17	Kargo	1	Her yere ulaşma	

Yayılma kategorisinde yer alan metaforlar “gezgin” “ağaç kökü” “mikrop” “seyyah” “kuş” “bilgisayar virüsü” “tümör” “domino taşı” “sarmaşık” “sis” “sosyal medya” “sevgi” “sinir hücresi” “yangın” “televizyon” “kömür dumanı” “kargo” olarak toplamda 17 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Yayılma kategorisinde katılımcı pandemiyi “ağaç kökü” ne benzetirken, görüşünü ise K.14(K) “... çünkü bir ağacın tohumu gibi önce belli bir yerde ortaya çıktı sonra ağacın kökleri gibi bütün dünyaya yayıldı.” cümlesiyle açıklamıştır. Pandemi kavramına ilişkin “gezgin” metaforunu geliştiren katılımcı K.37(E) “yayılarak etrafı dolaştı resmen dünya turu yaptı farklı ülkelerden farklı insanlarla tanıştı.” cümlesiyle düşüncesini açıklamıştır. Pandemiye “tümör” metaforuyla özdeşleştiren katılımcı K.51(K) “... çünkü nasıl ki vücutta oluşan iyi veya kötü huylu bir tümör vücuda hızlı bir şekilde yayılıyorsa pandemide yeterli tedbirler alınmadığı için tüm dünyaya yayıldı.” cümlesiyle pandemi kavramının yayılma yönüne dikkat çekmiştir. “Kuş” benzetmesini yapan katılımcı K.105(E) “başta küçük ve saf görünse de dünyanın her yerinde vardır ve ülkeden ülkeye dolaşır.” şeklinde düşüncesini açıklamıştır. İnsandan insana geçiş ile yayılması korona virüsün en önemli özelliğidir (Karcıoğlu, 2020). Bu kategoride katılımcılar pandemi kavramının dünyaya yayılması ve küresel bir boyuta ulaşmasını (gezgin, ağaç kökü, sarmaşık, kuş) benzeterek yorumlamışlardır. Nitekim Adalja ve diğerlerinin (2020) ifade ettiği gibi küreselleşmeyle birlikte salgın hastalıkların ve pandemilerin yayılma hızı geçmişe kıyasla günümüzde daha yüksek hale gelmiştir. Kategoride geliştirilen metaforlar birlikte değerlendirildiğinde dünyada ve ülkemizde insan sağlığını büyük ölçüde tehdit eden korona virüs hastalığının her geçen gün yayılmaya ve bu hastalığa yakalanan kişi sayısının artması verilen metaforlarla doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

6. Hâkimiyet ve Etkisi Altına Alma Kategorisi

Hakimiyet ve etkisi altına alma kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. *Hakimiyet ve Etkisi Altına Alma Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı*

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	İmparator	3	Dünyayı hâkimiyeti altına alması	
2	Kral	3	Etkisi altına alma	
3	Ahtapot	2	Etkisi altına alma	
4	Cengizhan	2	Etkisi altına alma	
5	Kasırğa	1	Geçtiği yeri etkilemesi	
6	Esaret	1	Hakimiyet altına girme	
7	Örümcek Ağı	1	Dünyayı etkisi altına alma	
8	Monarşi	1	Tek başına dünyayı ele geçirmesi	
9	Köle	1	Hakimiyet altına girme	Hakimiyet ve Etkisi
10	Şeytan	1	Etkisi altına alma	Altına Alma
11	Sınav Notu	1	Hayatını etkilemesi	

12	Adalet	1	Tüm insanları etkilemesi
13	Karadelik	1	Her şeyi içine çekmesi
14	Diktatörlük	1	Tek başına dünyayı ele geçirmesi
15	Kıvılcım	1	Geçtiği yeri etkilemesi
16	Sel	1	Geçtiği yeri etkilemesi

Hakimiyet ve Etkisi Altına Alma kategorisinde yer alan “imparator” “kral” “ahtapot” “Cengizhan” “kasırğa” “esaret” “örümcek ağı” “monarşi” “köle” “şeytan” “sınav notu” “adalet” “karadelik” “diktatörlük” “kıvılcım” “sel” olarak toplamda 16 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramını “örümcek ağı” na benzeten katılımcı **K.2(K)** “... çünkü tüm dünyayı etkisi altına aldı salgın hastalık çok ciddi boyutlara ulaşarak insanların hayatlarını idame ettirmelerinde zorluklar çıkararak sekteye uğrattı.” cümlesiyle pandeminin herkesi etkisi altına aldığı yönüne vurgu yapmıştır. “İmparator” metaforunu geliştiren katılımcı **K.31(E)** “... çünkü dünyaya hükmediyor ve insanlığı hakimiyeti altına aldı “şeklinde düşüncesini belirtmiştir. “Monarşi” metaforunu kullanan katılımcı **K.59(K)** “tek bir gücün dünyaya hükmetmesi yönüyle benzerlik göstermektedir o izin vermedikçe bir şey yapamayız ona göre kendimizi ayarlarız topluluktan uzak kalırız.” ifadesini kullanarak monarşi metaforunu açıklamıştır. Pandemiyi “Cengizhan” metaforuyla özdeşleştiren katılımcı **K.191(E)** “pandemide tıpkı Cengizhan’ın yapmış olduğu gibi hepimizi dar alanlarımıza esir etti bizleri etkisi altına alarak elimizden eğitim sürecini özgürlüğümüzü kopardı.” cümlesiyle pandeminin herkesi etkisi altına alma yönüne vurgu yapmıştır. Günümüzde pandemi olarak ilan edilen ve dünyayı tehdit eden korona virüsün sebep olduğu bulaşıcı hastalık insanları ve insanlığı önemli ölçüde etkisi altına almaktadır. Bu kategoride geliştirilen metaforlar birlikte değerlendirildiğinde pandeminin şimdiye kadar hâkim olan tüm yerleşik düzeni değişime ve dönüşüme zorlaması bu sürecin başlangıcı olmuştur. Özellikle dünyada son dönemlerde yaşanan yasaklar, katı önlemler, maske takma zorunluluğu birçok toplumu etkisi altına almıştır.

7. Ekonomik Etki Kategorisi

Ekonomik etki kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Ekonomik Etki Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Deprem	4	Ekonomiyi sarsması	
2	Enflasyon	4	Ekonomiyi olumsuz etkilemesi	
3	Doğal Afet	3	Yıkım ve yoksulluğa neden olması	

4	Hırsız	1	Verimliliği çalması	
5	Savaş	1	Ekonomiyi etkilemesi	
6	Dolar	1	Ekonomiyi bozması	Ekonomik Etki
7	Bomba	1	Ekonomiyi çökertmesi	
8	İşsizlik	1	Ekonomiyi olumsuz etkilemesi	
9	Buhran	1	Ekonomiye zarar vermesi	
10	Para	1	Ekonomiye zarar vermesi	
11	Kumbara	1	Ekonomiyi olumsuz etkilemesi	

Ekonomik etki kategorisinde yer alan metaforlar; “deprem” “enflasyon” “doğal afet” “hırsız” “savaş” “dolar” “bomba” “işsizlik” “buhran” “para” “kumbara” “olarak toplamda 11 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramına ilişkin “savaş” metaforunu geliştiren katılımcı **K.12(K)** “... çünkü bu dönemde ilaç ve aşı alanında birçok gelişme olmuştur. Küresel güçler ekonomik anlamda çıkar sağlamak için aşı satmaya başlamıştır bunun yanında birçok alanda para değeri düşmüş ve ekonomik kayıplara neden olmuştur” cümlesiyle düşüncesini belirtmiştir. “Hırsız” metaforunu kullanan katılımcı düşüncesini **K.48(E)** “hayatın verimliliğini çalıyor ekonomiyi olumsuz etkiliyor çoğu iş yeri kapatılıyor insanların elinde avucunda ne varsa alıyor” şeklinde düşüncesini açıklamıştır. Pandemi kavramını “dolar” a benzeten katılımcı **K.117(K)** “...çünkü sürekli yükseliyor bu yüzden sosyal alanlar düğün salonları restoranlar kafeler hep kapatılıyor buda ekonomiyi olumsuz etkiliyor” cümlesiyle düşüncesini açıklamıştır. “Deprem” metaforunu geliştiren katılımcı benzetme sebebini **K.179(E)** “... çünkü ekonomiyi belli aralıklarla sarsıyor esnafı olumsuz etkiledi çoğu iş yeri kapatıldı birçok kişi işsiz kaldı” cümlesiyle ifade etmiştir. Bilindiği gibi Covid-19 pandemisinin ekonomi üzerindeki etkileri derin bir şekilde hissedilmeye başlanmıştır. Özellikle bu durum günümüzde küresel ekonominin durgunluk sebebi olarak nitelendirilmektedir Pandemi boyunca birçok işletme karantina ve izolasyon önlemleri nedeniyle geçici süreyle kapanmıştır. Bazı sektörlerde iş faaliyetleri evden yürütülürken birçoğu ücretsiz izne ayrılmış veya işini kaybetmek durumunda kalmıştır. (Dinçer ve Yirmibeşoğlu, 2020). Bu kategoride katılımcılar pandeminin ekonomiyi olumsuz etkilediğini kullandıkları metaforlarla (enflasyon, hırsız, işsizlik, dolar) belirtmişlerdir.

8. Sosyal Yaşam ve İnsan İlişkileri Kategorisi

Sosyal yaşam ve insan ilişkileri kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Sosyal Yaşam ve İnsan İlişkileri Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Zehir	3	İnsanları birbirinden uzaklaştırması	
2	Silah	3	İnsanları uzaklaştırması	
3	Yalnızlık	2	İnsanları birbirinden uzaklaştırması	

4	Asosyallik	1	Sosyal ilişkilerin azalması	
5	Yoğun Bakım	1	Sevdiklerimizden uzaklaştırması	Sosyal Yaşam ve İnsan İlişkileri
6	Mahkûmiyet	1	Sosyal yaşamı etkilemesi	
7	Sessizlik	1	İnsanları birbirinden uzaklaştırması	
8	Mesafe	1	İnsanları birbirinden uzaklaştırması	
9	Kimsesizlik	1	İnsan ilişkilerinin azalması	
10	İssız Ada	1	İnsan ilişkilerinin azalması	

Sosyal yaşam ve insan ilişkileri kategorisinde yer alan metaforlar; “zehir” “silah” “yalnızlık” “asosyallik” “yoğun bakım” “mahkûmiyet” “sessizlik” “mesafe” “kimsesizlik” “ıssızlık” olarak toplamda 10 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Pandemi kavramını “yoğun bakım” a benzeten katılımcı **K.34(K)** “... *çünkü sevdiklerimizden ayırdı sosyal yaşamımızı etkiledi çevremizdeki insanlarla yeterince vakit geçirmemize izin vermedi*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. “İssızlık” metaforunu geliştiren katılımcı **K.52(E)** “*pandemideyken etrafımızdaki herkesten uzaklaştık kendi kabuğumuza çekildik*” şeklinde benzetme gerekçesini açıklamıştır. “Mesafe” metaforunu kullanan katılımcı **K.69(E)** “*bu süreçte sosyal ortamlara giremedik ailemiz arkadaşlarımız ve sevdiklerimizden hep uzak kaldık*” ifadesini kullanarak açıklamıştır. Pandemiye “yalnızlık” metaforuyla özdeşleştiren katılımcı **K.177(K)** “*insanlar sosyal ve toplumsal anlamda birçok şeyden yoksun bırakıldı görüşmeler bir araya gelmeler yasaklandı birbirimizden uzaklaşmamıza ve yabancılaşmaya neden oldu*” şeklinde düşüncesini açıklamıştır. Karantina, sosyal ilişkilerde uzaklık ve bireysel yalnızlık olarak topluma yansımaktadır. Özellikle de alınan tedbirler bireyleri kapalı ortamlarda kalamaya mecbur bırakmıştır. Bu durum sosyal etkileşimin azalmasına ve bireylerin birbirinden uzaklaşılmasına neden olmuştur. Bu kategoride katılımcılar pandemi ve izolasyon tedbirlerinin kişileri bireyselliğe yönlendirdiğini kullandıkları metaforlarla (yalnızlık asosyallik, mesafe, kimsesizlik) belirtmişlerdir.

9. Bilinçli Olma Kategorisi

Bilinçli olma kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. *Bilinçli Olma Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı*

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Sorumluluk	4	Yapması gerekenin bilincinde olma	
2	Dayanışma	3	Destek olmanın bilincinde olma	
3	Temizlik	2	Bilinçli hareket etme	
4	Yardımsızlık	1	Destek olmanın bilincinde olma	
5	Çürük elma	1	Bilinçli hareket etme	Bilinçli Olma
6	Duyarlılık	1	Bilinçli hareket etme	
7	Titizlik	1	Bilinçli davranma	
8	Trafik ışığı	1	Kurallara uyma	
9	Hijyen	1	Bilinçli davranma	

Bilinçli Olma Kategorisi yer alan metaforlar; “sorumluluk” “dayanışma” “temizlik” “yardımseverlik” “çürük elma” “duyarlılık” “titizlik” “trafik ışığı” “önlem” olarak toplamda 9 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Bilinçli olma kategorisine ilişkin olarak geliştirilen “Çürük elma” metaforunu kullanan katılımcı **K.57(E)** “sağlam elmaların tek bir çürük elmayla nasıl koca sepetin çöp olacağını gösteriyorsa toplumun tek bir bireyinin tüm sepeti etkiler bu yüzden her birey toplumu düşünmeli ve bilinçli davranması gerekir” ifadesini kullanarak açıklamıştır. “Temizlik” metaforunu kullanan katılımcı düşüncesini **K.122(E)** “pandemi döneminde temizliğimize dikkat ettik sık sık el yıkadık ev temizledik ve maske kullandık pis ve kalabalık ortamlardan uzaklaştık” şeklinde ifade etmiştir. Pandemiyi “sorumluluk” metaforu ile özdeşleştiren katılımcı **K.155(K)** “yapılması gerekenleri insan hayatındaki belli çabaları kendimize ve başkalarına karşı yerine getirilmesi gereken kuralların farkına varmamızı sağladı” cümlesiyle düşüncesini belirtmiştir. Pandeminin “duyarlılık” olduğunu ifade eden katılımcı görüşünü **K.164(K)** “... bu süreçte yaşlılara ve hastalara karşı yükümlülüklerimizin ve onları karşı hassas ve korumacı olmamızı sağladı” cümlesiyle açıklamıştır. Katılımcılar pandeminin bireylerde farkındalık ve bilincin oluşmasını sağladığı kullandıkları metaforlarla (sorumluluk, dayanışma, temizlik, yardımseverlik) belirtmişlerdir. Bu doğrultuda bireylerin pandemi nedeniyle temizliğe, hijyene daha fazla önem verdiği, sorumluluk aldığı, yaşlılara destek olunduğu ve herkesin bireysel önlemini alarak daha bilinçli hareket ettiği tespit edilmiştir.

10. Dinlenme Kategorisi

Dinlenme kategorisi başlığı altında yer alan metaforlar ve bu metaforların benzetme yönleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Dinlenme Kategorisi Altında Geliştirilen Metaforların Dağılımı

No	Metafor	f	Benzetme Yönü	Kategori
1	Tatil	4	Kendine vakit ayırma	Dinlenme
2	İnziva	2	Dinlenme	
3	Panda	1	Sürekli uyuma	
4	Dinginleşme	1	Kendine vakit ayırma	
5	Tembellik	1	Sürekli uyuma	
6	Rahatlık	1	Dinlenme	
7	İzne Çıkmak	1	Dinlenme	
8	Yatışmak	1	Yorgunluğun azalması	

Dinlenme kategorisinde yer alan “tatil” “inziva” “panda” “dinginleşme” “tembellik” “rahatlık” “izne çıkmak” “yatışmak” olarak toplamda 8 metafor tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan katılımcı görüşlerine ve bazı metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

Dinlenme kategorisine ilişkin olarak geliştirilen “panda” metaforunu kullanan katılımcı **K.7(E)** düşüncesini “*çok tatlı ve güzeldi tüm yıl uyuduk sürekli evde kaldık ve bolca dinlendik*” şeklinde ifade etmiştir. Pandemiye “tatil” metaforu ile özdeşleştiren katılımcı **K.11(K)** “*büyük hayat koşuşturmasında kendimizi bulmaya yardımcı oldu günlerimizi istirahatle ve kendimize vakit ayırarak geçirdik.*” cümlesiyle pandemi kavramının dinlenme yönüne dikkat çekmiştir. Pandemi kavramının “inziva” ya benzediğini ifade eden katılımcı **K.134(K)** görüşünü “*insanlar hiç olmadığı kadar evdeydi düşünmek dinlenmek ve iş koşuşturmasında yapılmayan şeyleri yapmak için güzel bir zamandı.*” cümlesiyle açıklamıştır. “Rahatlık” metaforunu geliştiren katılımcı **K.148(E)** “*... çünkü pandemi döneminde kendimize bolca vakit ayırdık inanlar için dinlenme zamanı yarattı*” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Pandemi hayat karmaşıklığı ve iş koşuşturmasını azaltarak hayatı durağan hale getirmiştir. Özellikle okulların kapatılması, iş yerlerinde esnek saat uygulamasına geçilmesi evde geçirilen süreyi artırmıştır. Bu kategoride bireylerin pandemi nedeniyle dinlendikleri kendilerine vakit ayırdıkları vurgulanmıştır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma sonucunda pandemi kavramına ilişkin katılımcı görüşlerinden 129 metafor ve 9 kavramsal kategori belirlenmiştir. Katılımcıların pandemi kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlara bakıldığında “kısıtlama”, “psikolojik ve ruhsal etki”, “belirsizlik”, “yayıma”, “hakimiyet ve etkisi altına alma”, “ekonomik etki”, “sosyal yaşam ve insan ilişkileri”, “bilinçli olma” ve “dinlenme” şeklinde kavramsal kategorilere karşılık geldiği belirlenmiştir. Bu kategorilerin pandemi kavramının tanımını, niteliklerini ve neden olduğu sonuçları yansıttığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların pandemi kavramına ilişkin en fazla kullandıkları metaforlar hapisane ($f=5$), depresyon ($f=5$), stres ($f=4$), bataklık ($f=4$), gezgin ($f=4$), ağaç kökü ($f=4$), depresyon ($f=4$), enflasyon ($f=4$), sorumluluk ($f=4$), tatil ($f=4$) olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan metaforlar ile pandemi kavramının olumlu ve olumsuz anlamları vurgulanmıştır.

En fazla üretilen metafor sayısı kısıtlama kategorisinde yer almaktadır. Bu kategoride katılımcılar pandemi kavramını genellikle hareket ve özgürlük alanını sınırlandırılmasına benzeterek yorumlamışlardır. Dünya genelinde çoğu ülke sosyal hayatı düzenlemek adına bazı tedbirler alma yoluna gitmiştir. Okulların kapatılması, işyerlerinin kapanması, sokağa çıkma yasağı ve ülkelerarası seyahat kısıtlaması vb. birçok tedbir alınmıştır (Malay,2020). Alınan bu tedbirler kişilerin toplumdan ayrılmasına, hareket alanının sınırlandırılmasına, özgürlüğün kısıtlanmasına ve yapılmak istenen hedeflerini erteleme gibi birtakım sonuçlar doğurmuştur. Ayrıca elde edilen veriler doğrultusunda

izolasyon tedbirleri kapsamında alınan sosyal mesafe kuralları ve sokağa çıkma yasağı bireylerin kendilerini sınırlandırılmış ve özgürlüklerinin kısıtlanmış hissetmelerine neden olduğu tespit edilmiştir.

Pandemi süreci tüm bireylerin hayatını çeşitli şekillerde etkilemiştir. Ölümcül bir hastalık riski taşınması ve alınan karantina önlemleri psikolojik problemleri de beraberinde getirmiştir. Bireyler hastalığa yakalanmaktan veya ölmek ile ilgili yüksek düzeyde korku, kaygı ve endişe hissederken bir yandan hasta olan kişileri suçlamaya başlamışlardır. Tüm bu nedenler psikiyatrik rahatsızlıkların tetiklenme ihtimalini doğurmuştur (Ho, 2020). Qiu ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan bir çalışmada Covid-19 pandemisi döneminde psikolojik stres seviyesinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda katılımcıların depresyon, stres, kaygı, endişe ve korku metaforunu çok sık kullanması pandeminin ölümcül bir hastalık riskini taşınması ve hayatın akışını kısıtlaması nedeniyle bu tür duygu durumlarını ve ruhsal sorunları tetiklediğini destekler niteliktedir. Ayrıca pandemi dönemi hastalığa yakalanma, hastalığı çevredeki insanlara, objelere bulaştırma, tedavinin olup olmaması ve pandeminin ne zaman sonlanacağı gibi çeşitli konularda belirsizlikler içerir. Kritik düzeyde belirsizliğe tahammülsüzlüğü olan bireyler, güvence arama ve kontrol etme gibi eylemler yoluyla belirsizliği azaltmaya çalışırlar. Bu süreçte bireylerin belirsizliği tolere edebilmesi önemlidir. Belirsizliği kabullenmeyen veya kabul etmek istemeyen bireylerin ruhsal sıkıntı yaşama olasılıkları artar. Kritik düzeyde belirsizliğe tahammülsüzlüğü olan kişilerde, pandemi süreci tehdit oluşturan bir durum haline gelir (Taylor, 2019). Elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcılar pandemi kavramını genellikle sürecin belirsizliğine ve sınırların olmadığına (bataklık, soru işareti, ışın doğrusu, sonsuzluk) benzeterek yorumlamışlardır. Katılımcılar geliştirdikleri bu metaforlar ile pandemi kavramının belirsiz olma yönüne dikkat çekmişlerdir. Pandemi sürecinin oluşturduğu belirsizlik algısının bireyleri olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

İzolasyon tedbirleri kapsamında alınan karantina önlemleri, bireyleri hem fiziksel hem de duygusal olarak sevdiklerinden ayırmaktadır. Özellikle hastalığa yakalanma korkusu bireylerin toplumdan soyutlanmasına sebep olmaktadır. Sosyal izolasyon, covid-19 pandemisinin olumsuz etkileriyle mücadele etmede bireylerin yalnız kalmasına neden olmaktadır (Banerjee ve Rai, 2020). Bilindiği gibi karantina, sosyal ilişkilerde uzaklığı ve bireysel yalnızlığı ifade etmektedir. Özellikle alınan tedbirler bireyleri kapalı ortamlarda kalmaya mecbur bırakmıştır. Bu durum sosyal etkileşimin azalmasına ve bireylerin birbirinden uzaklaşılmasına neden olmuştur. Katılımcılar pandemi ve izolasyon tedbirlerinin kişileri bireyselliğe yönlendirdiğini kullandıkları metaforlarla (yalnızlık asosyallık, mesafe, kimsesizlik) belirtmişlerdir.

Pandeminin insan yaşamı üzerinde kontrolü ve hakimiyeti söz konusudur. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde pandeminin hâkim olan tüm yerleşik düzeni değişime ve dönüşüme zorladığı

söylenbilir. Dünya genelinde uygulanan yasaklar, alınan katı önlemler, maske takma zorunluluğu vb uygulamalar pandeminin insan hayatı üzerinde kurduğu hakimiyetin ve etkinin somut göstergeleridir. Ayrıca “deprem” “enflasyon” “doğal afet” “hırsız” “savaş” “dolar” “bomba” “işsizlik” “buhran” “para” “kumbara” “olarak beliren 11 metafor ekonomik etki kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu metaforlar değerlendirildiğinde pandemi sürecinin ekonomiyi olumsuz etkilediği görüşünün ortaya çıktığı söylenebilir. Akademik literatürde pandeminin ekonomi dünyasına etkileriyle ilgili değerlendirmelerin bu kategorideki metaforların benzetme yönü ve görüşlerin içeriğiyle birbirini destekler niteliktedir. Somutlaştırmak gerekirse Akıncı’nın ifade ettiği gibi (2020), Covid-19 pandemisi uluslararası ekonomik koşulların değişmesine neden olmuş ve küresel ekonomiyi durma noktasına getirmiştir. Yine Adıgüzel’in (2020) belirttiği gibi ekonomide meydana gelen sıkıntılar başta Çin olmak üzere Uzak Doğu ardından Amerika, Avrupa ve tüm ülkelerde hissedilmeye başlamıştır. Bu durum küresel bir etki ile dünyanın genelinde tedarik zincirlerinde aksamalara ve işverenle işçi arasında huzur ve uyum bozukluğuna neden olmuştur. Dinçer ve Yirmibeşoğlu, (2020); Soylu’nun (2020) belirttiği gibi Türkiye için de durum benzer olmuştur. Karantina ve izolasyon tedbirleri ile başlayan önlemler ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Özellikle seyahat kısıtlamaları turizm ve otelcilik faaliyetlerine darbe vurmuş, spor faaliyetlerine ara verilmiş ve okullarda uzaktan eğitime geçilmiştir. Ayrıca otel, kafe ve restoran hizmetleri için üretilen malzemeler satılamamış ve ürünlerin çoğu elde kalmıştır. Bütün bunlar ihracat faaliyetlerini kesintiye uğratmış, sanayi üretimini etkilemiş ve gayrisafi milli hasılayı azaltmıştır.

Pandemi sürecinde bireylerin el yıkama sıklığı artmakta ve kişisel temizlik kurallarına daha fazla özen gösterilmektedir. (Jones, vd., 2009). Yapılan bir çalışmaya göre Hindistan’da pandemi önemleri kapsamında katılımcıların %72’si sosyal mesafeye dikkat ettiğini, %74’ü ellerini sık sık yıkadığını, %77’si maske kullandığını ve %51,6’sı şehirler arası yolculuk yapmadığını tespit edilmiştir (Grupta, vd., 2020). Yine Harper ve ark. (2020) tarafından yapılan araştırmada pandemi sürecinde hastalığa yakalanma korkusu ve tedbirlerine uyma arasında anlamlı bir ilişki olduğu, bireylerin sosyal mesafeye uyma ve el yıkama oranının yüksek olduğu belirtilmiştir. Katılımcılar pandeminin bireylerde farkındalık ve bilincin oluşmasını sağladığı kullandıkları metaforlarla (sorumluluk, dayanışma, temizlik, yardımseverlik) belirtmişlerdir. Bu doğrultuda bireylerin pandemi nedeniyle temizliğe, hijyene daha fazla önem verdiği, sorumluluk aldığı, yaşlılara destek olduğu ve çoğunun bireysel önlemini alarak daha bilinçli hareket ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca pandemi hayat karmaşıklığı ve iş koşuşturmasını azaltarak hayatı durağan hale getirmiştir. Özellikle okulların kapatılması, iş yerlerinde esnek saat uygulamasına geçilmesi evde geçirilen süreyi artırmıştır. Bu nedenle bireylerin pandemi nedeniyle iş, okul stresinden uzaklaşarak kendilerine daha fazla vakit ayırdıkları yani dinlenebildikleri tespit edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, pandemi bireyleri sosyal, psikolojik, ekonomik ve etik olarak da etkilemektedir. Çalışmanın ortaya koyduğu sonuçlar göstermektedir ki covid-19 toplumsal anlamda sorumluluk alan, kurallara uyan, temizlik ve hijyene dikkat eden bir toplum zemini oluştursa da bireysel

olarak birtakım olumsuzluklar meydana getirmiştir. Özellikle Covid-19 deneyimini tecrübe eden öğrencilerde geleceğe karşı umutsuz yaklaşımlarının olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin gelecek kaygıları ve memnuniyetsizlikleri ve bunlara ek olarak aile ve yakın çevrelerinde kayıpların yaşanması yalnızlık hissini arttırdığı ve psikolojik dayanıklılıklarını olumsuz şekilde etkilediği görülmüştür (Çetin ve Anuk, 2020). Bunun yansısı karantina ve sosyal izolasyon tedbirleri kapsamında evde kalma süresinin uzaması ve belirsizlikler psikolojik ve ruhsal sorunlar da beraberinde getirmiştir. Bu doğrultuda oluşabilecek krizlerin giderilmesi, insanların bireysel ve sosyal sağlığının korunması ve iyileştirilmesi kapsamında pandemi dönemlerinde psikolojik danışmanlardan oluşan destek ekiplerin kurulmalı ve bu ekiplere ulaşma yolları kolaylaştırılmalıdır. Ayrıca genç bireylerin stres, kariyer ve gelecek kaygısı konularında iyileştirmeler ve konuyla ilgili daha fazla çalışmalar yapılmalıdır.

5. KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Ö., & Günay, A. (2020). The early impact of the Covid-19 pandemic on the global and Turkish economy. *Turkish journal of medical sciences*, 50(SI-1), 520-526.
- Adalja, A. A., Toner, E., & Inglesby, T. V. (2020). Priorities for the US health community responding to COVID-19. *Jama*, 323(14), 1343-1344.
- Adigüzel, M. (2020). Covid-19 pandemisinin Türkiye ekonomisine etkilerinin makroekonomik analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 191-221.
- Akıncı B. (2020). COVID-19 Pandemisi Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşları: Artçı Değişimlerin Sivil Toplum Kuruluşlarının İşlevsel Rollerine Yansımaları. *Uluslararası Sos ve Beşerî Bilim Araştırma Dergisi* 7(55):1809–1816.
- Akturan, U. ve Esen, A. (2008). Fenomenoloji. T. Baş ve U. Akturan (Ed.) içinde, Nitel araştırma yöntemleri (ss. 83-98). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Anells, M. (2006). Triangulation of qualitative approaches: hermeneutical phenomenology and grounded theory. *Journal of advanced nursing*, 56(1), 55-61.
- Balcı A (2020) Covid-19 Özelinde Salgınların Eğitime Etkileri Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi, 3 (3): 75-85.
- Banerjee, D., & Rai, M. (2020). Social isolation in Covid-19: The impact of loneliness.
- Bekaroğlu, E., & Yılmaz, T. (2020). COVID-19 ve psikolojik etkileri: Klinik psikoloji perspektifinden bir derleme. *Nesne*, 8(18), 573-584.
- Biçer, İ., Çakmak, C., Demir, H., & Kurt, M. E. (2020). Koronavirüs anksiyete ölçeği kısa formu: Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences*, 25(Special Issue on COVID 19), 216-225.
- Bonenberger, A. (2019). Falling through the cracks in quarantine. From <https://medicine.yale.edu/news/yale-medicine-magazine/falling-through-the-cracks-in-quarantine/>. Erişim Tarihi: 26 Ekim 2021.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Can E (2020) Korona virüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (2): 11-53.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. (2nd Press). SAGE Publications.
- Çetin, C., & Özlem, A. N. U. K. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde yalnızlık ve psikolojik dayanıklılık: Bir kamu üniversitesi öğrencileri örnekleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 170-189.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.

- Demirbağ M. (2018). Tarih Boyunca Salgın Hastalıklar ve Sanat ile Etkileşimleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, İzmir.
- Dinçer, F. C. Y., & Yirmibeşoğlu, G. (2020). COVID-19'un ekonomik etkilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(COVID-19 Special Issue), 780-792.
- Emiral E, Çevik ZA, Gülümser Ş.(2020). COVID-19 Pandemisi ve İntihar. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*. 5:138-147.
- Fauzi, I. & Khusuma, I. H. S. (2020). Teachers' elementary school in online learning of COVID-19 pandemic conditions. *Jurnal Iqra': Kajian Ilmu Pendidikan*, 5(1), 58-70. DOI: 10.25217/ji.v5i1.914
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of pragmatics*, 34(1), 1-14.
- Giannini, S. & Lewis, G.S.(2020). Three ways to plan for equity during the coronavirus school closures. <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/25/three-ways-to-plan-forequity-during-the-coronavirus-school-closures/> Erişim Tarihi: 26 Ekim 2021.
- Gupta, P., Gupta, A., Dixit, S., & Kumar, H. (2020). Knowledge, attitude, and practices regarding COVID-19: A cross-sectional study among rural population in a northern Indian District. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 9(9), 4769.
- Harper, C. A., Satchell, L. P., Fido, D., & Latzman, R. D. (2021). Functional fear predicts public health compliance in the COVID-19 pandemic. *International journal of mental health and addiction*, 19(5), 1875-1888.
- Ho, C. S., Chee, C. Y., & Ho, R. C. (2020). Mental health strategies to combat the psychological impact of COVID-19 beyond paranoia and panic. *Ann Acad Med Singapore*, 49(1), 1-3.
- İNCE, S. Ç. (2020). Covid-19 Pandemisi ve Kronik Ruhsal Hastalığı Olan Bireylere Yansımaları. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 235-244.
- Jones, J. H., & Salathé, M. (2009). Early assessment of anxiety and behavioral response to novel swine-origin influenza A (H1N1). *PLoS one*, 4(12), e8032.
- Karakuş, N., Ucuşsatar, N., KARACAOĞLU, M. Ö., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Karcioğlu, Ö. (2020). COVID-19: Epidemiyolojik bilgilerimiz ve hastalığın dünyadaki gidişi. *Journal of ADEM*, 1(1), 55-70.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative research: Airy fairy or fundamental. *The qualitative report*, 8(1), 100-103.

- Malay, D. S. (2020). COVID-19, pandemic, and social distancing. *The Journal of Foot and Ankle Surgery*, 59(3), 447.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* Thousand Oaks, Cal.: Sage Publications.
- Mulenga, E. M., & Marbán, J. M. (2020). Is COVID-19 the gateway for digital learning in mathematics education? *Contemporary Educational Technology*, 12(2), ep269.
- Özkan, S., Tüzün, H., Dikmen, A. U., & İlhan, M. N. (2020). Salgınlarda Toplum Davranışı ve Sağlık Okuryazarlığı. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, 4, 105-110.
- Öztek, Z. (2020). Pandemi mücadelesi ve yan kazanımlar. *Journal of Health and Society*, (Covid-19 Özel sayı), 6-14.
- Patton, M.Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. USA: Sage.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B., & Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General psychiatry*, 33(2).
- Saban, A. (2009). “Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler.” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2): 281-326.
- Sertdemir, A. (2020). TÜRKİYE’NİN KORONAVİRÜSLE MÜCADELE PERFORMANSI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME. *Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 15-26.
- Soylu, Ö. B. (2020). Türkiye ekonomisinde COVID-19’un sektörel etkileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 169-185.
- Tapısız, Ö. L., & Altınbaş, S. K. (2020). Mikroorganizmalar mavi gezegende bizden çok önce vardı: pandemiler tarihi. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*, 2(2), 53-69.
- Taylor, S. (2019). *The psychology of pandemics: Preparing for the next global outbreak of infectious disease*. Cambridge Scholars Publishing.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Covid-19 (Corona virus disease), which emerged in Wuhan, China in 2019 and turned into a pandemic, is described as the greatest health devastation of modern times. Measures taken to prevent the spread of the virus, such as home restriction or extended quarantine, have triggered economic hardships that are difficult to overcome socially and have caused individuals to experience psychological and emotional disorders as well as behavioral changes (Bonenberger, 2019). Turkey, one of the countries affected by the pandemic, has experienced this anxious period with approximately 18 million students and 1 million teachers, and has experienced distance education with the implementation of a temporary but mandatory measure (Karakus, 2020). In this study, the pandemic period and the concept of pandemic, which are difficult in all aspect in the world and in Turkey, are discussed. In this context, the metaphorical perceptions of the participants about the concept of pandemic have been tried to be revealed. It is thought that the study will contribute to the researches on the pandemic.

In the study, the phenomenology method, which is one of the qualitative research model, have been used. In this method that helps to reveal common practices and explain meanings and phenomena (Annells, 2006), the main thing is to examine subjective experiences. As a matter of fact, phenomenology is defined as a descriptive research method. Therefore, it is important to reach conclusions about the facts and subjective experiences (Creswell, 2007; Akturan & Esen, 2008; Patton, 1990). In this context, the phenomenology method has been preferred in order to determine the perceptions of the participants regarding the concept of pandemic through metaphors. The study group consisted of 200 students studying at all grade levels of the undergraduate program of the Firat University Faculty of Education, Department of Social Studies Education, in the fall semester of the 2021-2022 academic year. In the study, purposive sampling method has been used in accordance with the structure of qualitative research (Buyukozturk, 2016). The reason for choosing this approach is to aim at analytical generalization rather than statistical generalization in accordance with the essence of qualitative research, to deal with the phenomenon to be elucidated in depth, to avoid arbitrary subjectivity and to provide axiological subjectivity originating from researcher-participant-case interaction. In order to determine the perceptions of the participants about the concept of pandemic through metaphors, a form consisting of the expression, "pandemi is like; because", has been used.

As a result of the analysis of participant views on the concept of pandemic, it has been determined that the participants developed 129 metaphors. Meanwhile, it has been determined that the identified metaphors are included in 9 conceptual categories. The conceptual categories created are listed as "restriction", "psychological and spiritual impact", "uncertainty", "spreading", "domination and influence", "economic impact", "social life and human relations", "being conscious" and "resting". In restriction category in the study, a total of 21 metaphors have been identified as "prison" "cage" "trap" "mask" "penitentiary" "imprisonment" "secretive" "lock" "paralysis" "boundary" "crime scene" "dungeon" "rainy weather" "captivity" "barrier" "glass bell" "jail" "coop" "bar" "dead end" "wire fence". The highest number of metaphors created is in the restriction category. In the psychological and spiritual impact category based on the participant's views, a total of 19 metaphors have been identified as "depression" "stress" "anxiety" "fear" "trauma" "evilness" "hell" "heaviness" "punishment" "mixer"

"panic" "pessimism" "nightmare" "monster" "murder" "trouble" "horror movie" "uneasiness". In the category of uncertainty, a total of 18 metaphors have been identified as "swamp" "earthquake" "question mark" "philosophy" "Infinity" "gambling game" "ocean" "ray line" "chaos" "shrapnel" "bottomless well" "headache" "outer space" "life" "numerical lotto" "death" "blur" "butterfly effect". In the spreading category based on the participant's views, a total of 17 metaphors have been identified as "traveler" "tree root" "germ" "itinerant" "bird" "computer virus" "tumor" "domino" "ivy" "fog" "social media" "love" "nerve cell" "fire" "television" "coal smoke" "cargo". In the category of domination and influence based on the participant's views, a total of 16 metaphors have been identified as "emperor" "king" "octopus" "Genghis Khan" "hurricane" "captivity" "spider web" "monarchy" "slave" "devil" "exam grade" "justice" "black hole" "dictatorship" "spark" "flood". In the category of economic impact based on the participant's views, a total of 11 metaphors have been identified as "earthquake" "inflation" "natural disaster" "thief" "war" "dollar" "bomb" "unemployment" "depression" "money" "piggy bank". As metaphors in the category of social life and human relations based on the participant's views; A total of 10 metaphors have been identified as "poison" "weapon" "loneliness" "asociality" "intensive care" "conviction" "silence" "distance" "desolation" "emptiness". In the category of being conscious based on the participant's views, a total of 9 metaphors have been identified as "responsibility" "solidarity" "cleanliness" "helpfulness" "rotten apple" "sensitivity" "finicalness" "traffic light" "precaution". In accordance with the views of the participants, a total of 8 metaphors have been identified as "holiday", "seclusion", "panda", "calmness", "laziness", "comfort", "taking a leave", "settling down" in the rest category. It has been determined that these categories reflect the definition, characteristics and consequences of the concept of pandemic. The most frequently used metaphors of the participants regarding the concept of pandemic are prison ($f=5$), depression ($f=5$), stress ($f=4$), swamp ($f=4$), traveler ($f=4$), tree root ($f=4$), earthquake ($f=4$), inflation ($f=4$), responsibility ($f=4$), holiday ($f=4$). The positive and negative meanings of the concept of pandemic are emphasized with the metaphors used. The pandemic also affects individuals socially, psychologically, economically and ethically. As a conclusion in the study; In addition to health problems, it has been seen that the pandemic also affects the individual socially, economically, psychologically and spiritually.

Based on the findings obtained from the study, it has been determined that people of pandemic periods are under intense stress and pressure. It may be useful to establish support teams consisting of psychological consultants during pandemic periods as part of the elimination of crises that may occur, the protection and improvement of people's individual and social health. In addition, the ways to reach these teams should be facilitated.